

Espoon ympäristöyhdistys ry

Tiina Peippo
Luonnonhoitoyksikkö
Kaupunkitekniiikan keskus/Infrapalvelut
PL 6520, 02070 Espoon Kaupunki
tiina.peippo@espoo.fi , kirjaamo@espoo.fi

Kommentit Espoon metsätyöohjelmaan 2021-2022

Rulluddenin lehto, kuvio 5117

Kuva: Heikki Simola 23.2.2020

Espoon ympäristöyhdistys kiittää Espoon kaupunkia/luonnonhoitoyksikköä mahdollisuudesta kommentoida kauden 2021-2022 metsätyöohjelmaa.

Kommentoinnille myönnetty kiitettävän pitkä teko aika mahdollisti koko työohjelman melko lailla kattavan läpikäynnin. Luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmien kuviotietojen ohella kuviokohtaisessa kommentoinnissa (liite) on hyödynnetty Espoon karttapalvelun monipuolisia

tietoaineistoja, Espoon kaupungin tuoretta LuonTo-selvitystä, Uudenmaan liiton luontoaineistoja, luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmien luonnosten kommentoinnin yhteydessä viime vuosina tehtyjä yhdistyksen lausuntoja sekä yhdistyksen edustajien ja Suomen Luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin kaupunkimetsäasiantuntijoiden maastokäyntien havaintoja.

YLEISET HUOMIOT

Esitetyistä toimenpiteistä ja niiden kohdentumisesta

Pääosa metsätyöohjelman työkohteista on sellaisia, että niissä on yhdistyksenkin näkemyksen mukaan perusteltua toteuttaa vähintään jonkinasteista huonokuntoisten puiden poimintahakkuuta ja/tai pienpuuston osittaista käsittelyä. Samaan aikaan ohjelma sisältää huomattavan runsaasti toimenpidekuvioita, joissa toimenpidetarve on nähdäksemme selvästi vähäisempi kuin mitä työohjelmassa/Imh-suunnitelmassa esitetään. Runsaasti on myös tapauksia, joissa toimenpiteiden ohjeistus on jäänyt turhan yleiselle tasolle. Jonkin verran metsätyöohjelmassa on mukana myös sellaisia kuvioita, joihin ei nähdäksemme liity minkäänasteista toimenpidetarvetta.

Varsinkin pienpuuston hoitoesityksissä on turhan paljon toimenpidekohteita, joissa ryhmittäistä raivausta tai muuta pienpuuston mittavampaa vähentämistä esitetään koko kuviolle tai valtaosalle kuviota, vaikka tosiasiallinen hoitotarvealue on selvästi rajatumpi. Melko tiheän pienpuuston merkitystä muun muassa metsän tunnun säilyttämisen, suojametsäominaisuuksien (myös näkymäsuojan tekijä), pohjakasvillisuuden kulutuksen hillinnän sekä kulunohjauksen kannalta ei ole vieläkään riittävässä määrin ymmärretty. Ongelma on erityisen selvä Etelä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmasta periytyvissä toimenpiteissä, mutta koskettaa myös osaa teeman osalta selvästi laadukkaamman Länsi-Espoon Imh-suunnitelman toimenpiteistä.

Pääosa esitetyistä poimintahakkuista on jossakin mitassa perusteltuja, mutta ohjelma sisältää silti turhan monta tapausta, jossa esitetyn poimintahakkuun volyymi on hoitotarpeeseen nähden liian raskas. Ongelmia on myös eräissä esitetyissä harvennushakkuissa sekä kahdessa esitetyssä pienaukkohakkuussa. Täältäkin osin ongelmat painottuvat niihin toimenpiteisiin, jotka periytyvät muita viime vuosien suunnitelmia selvästi raskaammasta ja ainakin ympäristöyhdistyksessä epäonnistuneeksi koetusta Etelä-Espoon Imh-suunnitelmasta.

Edellisten työohjelmien toteuttamattomista kohteista sekä Miilukorven alueen toimenpiteistä

Emme ole kommentoineet tällä kertaa muuta kuin Träskändan puiston suojelualueen tapauksessa aikaisempien työohjelmien toteuttamattomia toimenpide-esityksiä. Näiden osalta viittaamme aikaisempiin kommentteihimme, jotka kannattaa vielä vilkaista lävitse ennen lopullista toteuttamispäätöstä.

Miilukorven alueen osalta uudistamme aikaisemman pyyntömme pidättäytyä alueen hakkuista siksi kunnes Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava on saanut lainvoiman sekä osaa Miilukorvesta koskeva asemakaavavalitus käsitelty loppuun oikeusasteissa.

Espoon LuonTo-selvityksen sekä kaavojen suojeluvarausten huomiointi

Toimenpide-esityksissä on mukana melko paljon toimenpiteitä, jotka kohdistuvat Espoon LuonTo-selvityksessä (2021) arvokkaiksi todetuille metsäalueille. Eniten tällaisia toimenpiteitä (yhdeksän kpl) kohdentuu Hanikka-Soukan luontokokonaisuudelle (LuonTo-kohde nro 30), yhden tai muutaman kuvion mitassa myös Suvisaariston Bergö ja Ramsö ekoyhteysalueelle (kohde nro 44), Keskuspuistoon (kohde nro 87), Masskärrin metsään (kohde nro 110), Rullavuoreen (kohde nro 142), Eestinkalliolle (kohde nro 143) sekä Hakjärvimossen-Raikorpeen (kohde nro 148).

Osa kyseisille alueille esitetyistä toimenpiteistä on turvallisuussyiden, alueiden käytön sekä muutamissa tapauksissa myös luontoarvojen pidempiaikaisen kehittämisen näkökulmasta perusteltuja ja riittävässä määrin ohjeistettuja. Osa toimenpiteistä on kuitenkin luontoarvoille haitallisia tai muuten vailla riittäviä toteuttamisperusteita tai ohjeistuksia. Ongelma on vakava ja synnyttää vaikutelman siitä, että kaupungin viheralueyksikkö ei ole erityisen vahvasti sitoutunut LuonTo-kohteiden suojeluarvojen säilyttämiseen ja lisäämiseen.

Masskärrin metsän tapauksessa ongelma on vielä muita alueita vakavampi eli kaksi esitettyä taimikonhoitokuviota (kuviot 290 ja 293, edellisestä tarkoitus poistaa myös ylispuita) sijaitsevat Uusimaa-kaavan SL-varauksella.

Esittämistämme muutosesityksistä

Liitteessä olevien kommenttien huomiointi keventää jonkin verran metsätyöohjelmaa. Samalla se kuitenkin uskoaksemme lisää toimenpiteistä saatavia hyötyjä, vähentää toimenpiteistä koituvia luonto-, virkistys- ja maisemahaittoja sekä helpottaa niiden järkevää toteuttamista. Lisäksi esitetty kevennys ja tarkemmat ohjeistukset vähentävät olennaisesti ilmeisiä ristiriitoja kaupungin metsänhoidon ja kaupungin LuonTo-kohteiden luontoarvojen vaalimisen väliltä.

Toivomme kaupungilta avointa mieltä muutos- ja täsmennysesitystemme suhteen eikä pelkästään tukeutumista siihen, että vanhoista suunnitelmista poimittuja toimenpide-ehdotuksia ei muuteta siksi, että ne perustuvat voimassa oleviin suunnitelmiin.

Espoossa 6.9.2021

Espoon ympäristöyhdistys ry

Anni Simola
puheenjohtaja
annisimol@gmail.com

Kristiina Mod
sihteeri
kitimod@gmail.com

LIITE. KUVIOKOHTAISET KOMMENTIT

Komentointi käsittelee alueet seuraavassa järjestyksessä: Etelä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman kohteet, Länsi-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman kohteet, Träskändan puiston luonnonsuojelualueen toimenpiteet sekä Pohjois-Espoon Imh-suunnitelmaan kuuluvat Karhusuon ympäristön kuviot

LUPAUKSENVUORI

Kuvio 144: METSO-arvoiltaan merkittävä, runsaslahopuustoinen, puustoltaan luonnontilaisen kaltainen kalliomäki, joka sisältää luontojärjestömaastokäynnin perusteella sekä kallioista kitumaata että kallioista kuivaa ja kuivahkoa kangasta.

Esitetty pienpuuston hoito (= pihlajan osittainen raivaus) on perusteltua varsinkin linnoituskaivannoissa kasvavan pihlajavesakon osalta, muualla kannattaa rajoittaa lähinnä vähien männyntaimien kasvuoloja haittaavan pihlajan täsmäpoistoon.

Kuvio 148: Kaupunkimetsänhoitoon liian heterogeeninen Lupauksenvuoren kuvio, joka pitäisi kuvioda tarkemmin (nykykuvio 5,6 ha).

Maastokäynnin perusteella kuvion valtapuusto kannattaa jättää kuluvaksi vuosikymmeneksi pääosin rauhaan. Itäosa on puulajisuhteiden osalta sen verran monipuolinen ja ”elinkelpoinen”, että luonto-, virkistys- ja maisema-arvojen kannalta ongelmalliseen, Etelä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmasta periytyvään pienaukotukseen ei ole riittäviä asiaperusteita. Perustellumpaa on muutaman vuoden päästä toteutettava poimintahakkuu, jossa kaadetaan tien varrelle aikanaan vääjäämättä kehittyvät ongelmakuuset. Vanhoihin pienaukkoihin nousseen nuoren sekapuuston harvennukseen yhdistyksellä ei ole huomautettavaa.

Kuvio 149: Lehtomaiseksi kankaaksi arvioitu hehtaarin laajuinen kuvio on luontojärjestömaastokäynnin ja kuviotietojen kuvauksen perusteella pääosin lehtoa. Eteläosassa on lisäksi korpilaikku ja kuviolla laajemminkin soistuneisuutta. Kuvion vanhempi puusto kasvaa sen verran väljässä asennossa (noin 130 vanhaa puuta hehtaarilla eli tiheys on harvahkon suojuspuuasentoisen metsän luokkaa), että nuoremman puuston uudistuminen on lähtenyt niiden alla jo hyvin käyntiin. Nuoressa puustossa on useita lehtipuulajeja sekä myös nuorta kuusta.

Erityistä perustetta tukea puuston uudistumista vanhojen puiden lisäpoiminnalla ei ole. Sen sijaan on järkevää kaataa teiden ja tonttien lähivyöhykkeeltä muutama huonokuntoisempi puu (lähinnä kuusi). Mitään asiaperustetta olla jättämättä kaadettavia järeitä puita maalahopuiksi ei ole. Esitetty pienpuuston hoitotarve rajoittuu sekin reunoihin. Esitämme toimenpiteiden tarkempaa ohjeistamista yllä kuvatulla tavalla.

Kuvio 248: Lupauksenvuoren hienoon metsäalueeseen kuuluva kuvio sisältää sekä kuusivaltaisen länsiosan että lehtipuuvalltaisen sekametsäosan (keski- ja itäosa). Kuvion suojamerkitäksen takia

sen puusto kannattaa kasvattaa mahdollisimman tiheäpuustoisena. Kevyt kuuseen kohdistuva harvennus on perusteltavissa lähinnä kuusikko-osassa, sekapuustoisella osalla toimenpiteestä on lähinnä haittaa. Esitämme luopumista tästä Etelä-Espoon lmh-suunnitelmasta periytyvästä toimenpiteestä tai vähintään harvennushakkuun rajaamista pelkästään kuusivaltaiseen länsiosaan.

NIITTYKUMPU

Kuvio 301.1/304: Espoon karttapalvelussa hoitokohteeksi esitetään metsäistä kuviota 301.1, joka kuitenkin kartalla aktivoi viereisen ison niittykuvion 304. Niittyalueiden mahdolliset niittotoimenpiteet ovat kaikin puolin perusteltuja, kuten myös vieraslajitorjunta sekä niityille tunkevan vesakon poisto.

Kuvauksen perusteella tarkoituksena on kuitenkin käsitellä niityn koillisreunan metsäinen kuvio 301.1, joka on ainakin vielä Etelä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmassa ymmärretty kuvioita omaksi kuviokseen erilleen luonteeltaan täysin toisenlaisesta niittykuvioista 304. Kuvion puustoltaan monipuoliselle koillisosalle on esitetty metsätyöohjelmassa harvennushakkuuta (30 %) sekä pienpuuston käsittelyä. Kuvion sijainnin ja kuviotietojen perusteella perusteita on metsäisillä osilla lähinnä lahon raitaryhmän kaatoon maalahopuiksi sekä mahdollisesti metsä- ja niittyalueiden sekä ulkoilureittien reunojen rajatulle pienpuuston käsittelylle.

Kuvio 311: Esitetyt toimenpiteet yksipuolistavat kuvion puustorakennetta kohtuuttomasti ja tarpeettomasti. On syytä ohjeistaa vähintään tiheikköjen jättäminen, mikä tarkoittaa myös sitä, että kaikkia puuryhmiä ei harvenneta nykyohjeistuksen mukaisesti yksipuolisiksi.

Kuvio 313: Teollisuustonttien välinen varttunut, puustoltaan monipuolinen lehtimetsikkö. Esitetyn, Etelä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmasta periytyvän harvennushakkuu (30 % harvennus, jossa poistetaan isoimpia puita) sekä puuryhmien yksipuolistamisen (usean puun ryhmistä jätetään yksi puu jäljelle) perusteita ja saatavia hyötyjä ei ole lainkaan avattu. Esitämme toimenpiteen keventämistä ja järkevöittämistä ojan päälle kaatuneen puun ja mahdollisten muiden reunojen ongelmapuiden kaatamiseksi maalahopuiksi.

Kuvio 314: Etelä-Espoon oloissa huomattavan iso (7,9 ha) lehtimetsä. Kasvupaikka on Etelä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman yhteydessä tehdyn luontojärjestömaastokäynnin perusteella lehtoa eikä lehtomaista kangasta. Vanha maataloushistoria näkyy vielä selvästi, mutta monin paikoin ovat alkaneet kehittyä myös lehtoluonnolle tärkeät lehdon rakennetekijät (mm. tuomia sisältävä pensaskerros). Lahopuuta on vielä niukasti, mutta senkin muodostuminen on edistymässä koivujen vanhenemisen ja itseharvenemisen seurauksena.

Kuviolle on esitetty järkeväen kaupunkimetsänhoidon kannalta ylliraskaassa Etelä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmassa sekä sitä turhan uskollisesti mukailevassa metsätyöohjelmassa raskasta poimintahakkuuta ("poistetaan 5 v. päästä 70 % suurimmasta koivu- ja haapapuusto-jaksosta säilyttäen kuitenkin puronvarren kookkaita puita"), mikä tarkoittaa poimintahakkuun

sijasta suojuspuuhakkuuta. Kaavailtu hakkuu muuttaisi kuvion nykyluonteen täydellisesti ilman riittäviä saatavia hyötyjä.

Toimenpiteeksi on esitetty myös näkymän parantamista purolle poistamalla paikoin aluskasvistoa. Valtaosalla kuviota puron uomaa on kaivettu todella rajusti eikä sen voimakkaan savisameaa ja luonnottoman kanavamaista uomaa aidosti kannata nostaa metsänhoidolla yhtään enempää esille.

Esitämme, että toimenpiteeksi muutetaan ulkoilureittien varteen rajattu huonokuntoisten koivujen poiminta.

Mikäli metsän luontoarvoja halutaan kehittää laaja-alaisemmin, niin kuviolla voisi toteuttaa etäämpänä reiteistä myös koivujen kaulaamista. Näin saataisiin sopiviin paikkoihin myös kolopesijöille tärkeitä pötkelöitä sekä myöhemmin koivumaapuuta. Toimenpide vähentäisi osaltaan myös valtapuuston muodostavien 70-vuotiaiden koivujen määrää muiden valta- ja aluspuiden eduksi.

Kuvio 316: Puustoltaan valmiiksi monipuolisen (puulajisuhteet, ikärakenne) rehevän lehtisekametsän esitetty harvennushakkuu periytyy suoraan epäonnistuneesta Etelä-Espoon luonnon- ja maisemahoitosuunnitelmasta. Toimenpiteen perusteita tai hyötyjä ei ole avattu sen enempää lmh-suunnitelmassa kuin metsätyöohjelmassa 2021-2022. Esitämme ilmeisen tarpeettomasta toimenpiteestä luopumista.

Kuvio 316.1: Iso kuvio (3,1 ha), jonka alueella on niittymäisten osien lisäksi myös puustoisempi Gräsanojan varsi. Alueen toimenpiteissä kannattaa keskittyä nykyisten selkeiden niittyalueiden ylläpitoon, vieraslajitorjuntaan sekä reitinvarsiensa täsmähoitoon siten, että Gräsanojan varren jatkometsittyminen edistyisi. Esitämme käsittelyohjeistuksen täsmentämistä yllä olevan mukaisesti.

HAUKILAHTI-WESTEND

Kuvio 408: Epäonnistuneesta Etelä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmasta periytyvä, valtapuustoltaan pääosin harvahkon sekametsän esitetty harvennushakkuu ei ole tällä suoja-metsäkuviolla järkevä ja perusteltu. Esitämme toimenpiteen rajaamista reunojen liiallisen pienpuuston vähentämiseen. Myöhemmillä suunnitelmakausilla on tarvetta myös huonokuntoisiksi kehittyvien reunapuiden poimintaan.

Kuvio 414: Etelä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmasta periytyvät, huonosti perustellut harvennushakkuu- ja pienpuuston hoitoesitykset kannattaa muuttaa mahdollisten huonokuntoisten koivujen kaadoksi maalahopuiksi sekä tonttien ja teiden reunojen kannalta liiallisen pienpuuston poistamiseksi.

Kuvio 431: Kuviolle esitetyt toimenpiteet periytyvät ylliraskaita poimintahakkuita ja koko kuvion kattavia pienpuuston hoitoja kohtuuttomasti painottaneesta Etelä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmasta. Esitetyt toimenpiteet eli 40 % valtuuston poimintaa (= tosiasiasa raskas harvennushakkuu!) sekä koko kuvion kattavaa pienpuuston käsittelyä on syytä keventää reunojen poiminnaksi sekä tiheikköjä jättäväksi rajatuksi, reunaosia painottavaksi pienpuuston käsittelyksi. Kuviotietojen perusteella valtaosalla kuviolla on jo nyt olemassa eri-ikäisrakenteinen puusto, mikä ominaisuus kehittyy myös sillä vaihtoehdolla, että valtaosa kuviosta jätetään metsänkäsittelyn ulkopuolelle.

Kuvio 431.1: Epäonnistuneesta Etelä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmasta periytyvän ylliraskaan poimintahakkuun (70 % hakkuu vallitsevalle mäntyjaksolle) perusteita ei ole avattu sen enempää luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmassa kuin metsätyöohjelmassakaan. Kuviotietojen mukaan kyseessä on kulumaton, kohtalaisen eri-ikäisrakenteinen (= kolme mäntyjaksoa sisältävä) mäntyvaltainen metsikkö, jonka osalta kannattaa miettiä huomattavasti kevyempiä toimenpiteitä tai jopa toimenpiteistä luopumista.

Kuvio 451: Westendipuuston pohjoisosan luonto- ja virkistysarvoiltaan merkittävä, kooltaan iso (3,3 ha) metsikkö ansaitsisi Etelä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmaa sekä sitä uusintavaa metsätyöohjelmaa selvästi tarkemman ja harkitumman toteutusohjeistuksen. Kuviotietojen perusteella laajemman pienaukotuksen sijasta puuston uudistumista voisi hyvin edistää myös lahovikaisiin kuusiin painottuvalla täsmäpoiminnalla. Mikä alueen metsänkäsittely tulee olemaan, niin liito-oravan suojelutarpeet tulee huomioida. Tämä edellyttää muun muassa käytössä olevien risupesien sekä kaikkien liito-oravalle soveltuvien kolopuiden selvittämistä ennen kuin alueen vanhempia kuusia aletaan kaataa.

Kuvio 491: Koko kuvion kattava pienpuuston käsittely kannattaa ohjeistaa selkeämmin tonttien laitoihin jättäen kuvion keskiosa käsittelyn ulkopuolelle.

Kuvio 544: Sen enempää Etelä-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmassa kuin metsätyöohjelmassakaan ei ole perusteltu tarvetta vähentää tämän jo valmiiksi kuluneen kalliometsän vähäistä pienpuustoa. Esitämme toimenpiteistä luopumista.

SUVISAARISTO-SVINÖ

Kuvio 1104: Esitetty poimintahakkuu on syytä rajata yksiselitteisesti vain ilmajohdon ja teiden kannalta selvästi ongelmallisten puiden kaatamiseen maalahopuiksi. Länsi-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmasta periytyvä ohjeistus (*"Poimitaan alueelta huonokuntoisia puita keskittyen tienvarsia ja sähkölinjaa uhkaaviin puihin luoden samalla kasvutilaa luontaiselle alikasvokselle."*) on mahdollista lukea siten, että muitakin poimintoja on mahdollista tehdä.

Kuvio 1105: Työohjelmaan lipsahtanut pienpuuston hoito on syytä jättää odottamaan, luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman mukaisesti, asemakaavan valmistumista sekä suunnitelmakauden

loppupuolta. Esitetty poimintahakkuu on kaikin puolin perusteltu toimenpide ohjelmakaudella 2021-2022.

Kuvio 1156: Pienpuuston käsittely on syytä ohjeistaa teiden varteen, kuvion eteläosa sopii hyvin kehitettäväksi pienpuuston osalta tiheämpänä.

Kuvio 1161: Todettujen luontoarvojen, sijainnin ja kuvion arvometsästatuksen takia on syytä ohjeistaa jättämään kaikki kaadettavat järeämmät puut maalahopuiksi tai turvalliseen mittaan sahatuiksi tekopötkelöiksi. Poimintahakkuu on syytä rajoittaa vain tontin reunojen ja tien varren kannalta aitoja turvallisuusongelmia aiheuttaviin puihin. Toimenpiteiden perusteeksi esitetty edellytysten luominen metsien eri-ikäisrakenteeseen alueella on varsinkin poimintahakkuiden osalta absurdi, koska kuvion puustorakenne on jo tällä hetkellä luonnontilaisen kaltainen ja siten riittävässä määrin eri-ikäisrakenteinen.

Kuvio 1179: Perusteltu ja hyvin ohjeistettu tiheän kasvatusmännikön ensiharvennus.

Kuvio 1198: Luontoarvoiltaan merkittävä vanha- ja lahoppuustoinen metsäkuvio, joka sijaitsee suojelualueiden välissä osana Espoon LuonTo-selvityksessä (2021) arvokkaaksi määritettyä Suvisaariston Bergön ja Ramsön ekoyhteys- ja tukialuetta. Kyseisen ekoyhteyden laatu on viime vuosina heikentynyt merkittävästi Suvisaaristontien pohjoispuolisten raskaiden, osin mm. korpipohjaisiin alueisiin kohdentuneiden harvennushakkuiden takia. Ekoyhteyden jatkoheikentämisestä on syytä pidättäytyä.

Länsi-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmassa kuviolle on esitetty 20 % poimintahakkuuta, mikä kuvion valtapuuston runkoluvulla tarkoittaisi maksimissaan noin 110 järeän puun kaatoa. Todellinen reunojen kannalta ongelmallisten huonokuntoisten puiden määrä on huomattavasti vähäisempi. Kuvion toimenpiteet sillä olevien luontoarvojen takia on syytä ohjeistaa ja rajata poimintojen osalta reunojen selkeiden ongelmapuiden kaatoon maalahopuiksi tai sahaamiseen turvallisen mittaisiksi tekopötkelöiksi. Esitetty pienpuuston hoito on syytä rajata vieläkin selkeämmin vain tien varteen.

Kuvio 1206: Kuvio sijoittuu keskelle Espoon LuonTo-selvityksessä (2021) arvokkaaksi määritettyä Suvisaariston Bergön ja Ramsön ekoyhteys- ja tukialuetta, jonka heikentämistä on käsitelty kuvion 1205 kommentoinnissa. Esitetty ylispuiden alle luontaisesti kehittyneen taimikon harvennus heikentää jonkin verran kuvion luontoarvojen kehityspotentiaalia. Mikäli toimenpide ehdottomasti halutaan toteuttaa, niin sen haittoja kannattaa vähentää jättämällä osa kuviosta hoidon ulkopuolelle.

Kuvio 1208: Tämäkin kuvio sijoittuu keskelle Espoon LuonTo-selvityksessä (2021) arvokkaaksi määritettyä Suvisaariston Bergön ja Ramsön ekoyhteys- ja tukialuetta, jonka heikentämistä on käsitelty kuvion 1205 kommentoinnissa.

Luontojärjestöedustajien luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman teon yhteydessä tekemän maastokäynnin perusteella kuvion etelä- ja keskiosassa on kuvauksen mukaista tiheää ja

valtapuustoltaan nuoren ja varttuneen välillä olevaa kuusivaltaista puustoa, mutta pohjoisosa on selvästi vanhapuustoisempaa ja tilarakenteeltaan harvempaa. Esitetty harvennushakkuu on nuoren puuston voimakkaan kuusivaltaisuuden takia perusteltavissa kuvion eteläpuoliskolla, mutta pohjoisosassa ei kannata tehdä yhtään mitään. Esitämme kuvion pohjoisosan rajaamista pois toimenpiteestä.

SOUKKA-SUINONSALMI

Kuvio 2006: Suojavaikutuksen säilyttämiseksi esitetty pienpuuston käsittely on syytä rajoittaa vain ulkoilureitin lähimetreihin sekä hieman laajempaan risteysalueen kohdalle.

Kuvio 2025: Suojavaikutuksen säilyttämisen takia esitetty pienpuuston ryhmittäinen raivaus ei ole kovin järkevää etenkin tilanteessa, jossa aluspuusto on näinkin monilajista eikä kaupunkimetsäksi edes erityisen tiheää. Esitämme toimenpiteestä luopumista.

Kuvio 2058: Kuvion sijainnin ja sen pienpuuston monipuolisuuden takia esitämme, että pienpuuston hoito rajoitetaan ajateltua selvemmin vain ulkoilureitin sekä tien varteen.

Kuvio 2075: Kuvion sijainnin ja sen pienpuuston monipuolisuuden takia esitämme, että pienpuuston hoito rajoitetaan vain ulkoilureitin sekä tien varteen.

Kuvio 2076: Kuvion sijainnin, käytön ja puuston tilan huomioiden esitetty huonokuntoisten puiden poiminta on perusteltua. Kuvion osittaisen kuluneisuuden huomioiden pienpuuston hoito on syytä rajata vain kentän reuna-alueeseen sekä nuorten elinkelpoisten mäntyjen ja koivujen täsmähoitoon, muualla tiheä, pihlajavaltainenkin vesakko suojaa osaltaan maapohjaa kulumiselta.

Kuvio 3005: Luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman kommentoinnin takia aikanaan tehdyn järjestömaastokäynnin yhteydessä kuviolla todettiin perusteet toteuttaa suunnitelmakaudella tonttien ja tien reunan huonokuntoisten puiden kaato maalahopuiksi. Kuvion pienpuuston tila vaikutti sen sijaan sekä tiheydeltään että puulajikoostumukseltaan hyvin kuviolle sopivalta, joten esitämme pienpuuston hoidosta luopumista.

Kuvio 3007: Maastokäynnin havaintojen perusteella puustorakenteeltaan luonnontilaisen kaltaista luokan II METSO-kangasmetsää, joka on osin tuoretta ja osin kuivahkoa kangasta. Kuvio on osa Espoon LuonTo-selvityksessä (2021) maakunnallisesti arvokkaaksi luontokohteeksi arvioitua Hanikan-Soukan luontokokonaisuutta. Esitetty reunojen huonokuntoisten puiden kaato maalahopuiksi on toimenpiteenä perusteltu ja riittävästi ohjeistettu. Pienpuuston hoitotarve kuviolla on hyvin vähäinen (käytännössä olematon), joten se on syytä toimenpiteenä poistaa.

Kuvio 3018: Työohjelman mukainen hyvin rajoitettu ja hyvin ohjeistettu poimintahakkuu sekä pienpuuston hoito on perusteltua, kunhan toimet rajataan minimitarpeen mukaan muistaen se, että kuvio sijaitsee keskellä maakunnallisesti arvokasta luontoaluetta.

Luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman luonnoksen kommentoinnin yhteydessä tehdyn järjestömaastokäynnin yhteydessä kuvion valtapuusto todettiin sen verran hyväkuntoiseksi, että

esitetty reunojen huonokuntoisten puiden poimintatarve rajoittuu todennäköisesti muutamiin puihin. Lmh-suunnitelmaan jäänyt 20 % poimintahakkuuesitys tarkoittaisi maksimissaan useiden satojen puiden kaatoa. Pienpuuston käsittelytarve rajoittuu ulkoilureitin lähimetreihin, tien varressa hieman laajemmalle.

Kuvio 3024: Hyvin ohjeistettu täsmäpoiminta, joka näin toteutettuna huolehtii samalla kertaa asialliset turvallisuustarpeet sekä kehittää kuvion luontoarvoja lisälahopuun muodossa.

Kuvio 3029: Ohjeistuksen mukaisesti toteutettuna esitetyt toimenpiteet (parkkipaikan ja ulkoilureittien reunojen poiminta sekä samojen alueiden pienpuuston ryhmittäinen raivaus) ovat perusteltavissa eivätkä aiheuttane olennaisia luontohaittoja.

Kuvio 3030: Tienvieruskuvio, jonka pohjoisosassa on hyvin niukasti alikasvosta. Kuvion eteläosassa pihlajaa on sen verran tiheänä alikasvoksena, että kevyt ryhmittäinen raivaus on perusteltavissa. Esitämme, että ehdotettu pääosan kuviosta kattava pienpuuston ryhmittäinen raivaus rajataan selkeämmin vain kuvion eteläosan pihlajatiheikköihin sekä tienvarren lähimetreihin.

Kuvio 3031: Selkeästi ohjeistettuna esitetty poimintahakkuu on kaikin puolin toteuttamiskelpoinen myös kuvion luontoarvojen näkökulmasta.

Kuvio 3033: Eri-ikäisrakenteinen sekametsäkuvio, joka sijaitsee keskellä maakunnallisesti arvokasta Hanikka-Soukan luontokokonaisuutta (Espoon LuonTo-selvityksen 2021 kohde 30). Luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman luonnoksen kommentoinnin takia aikanaan tehdyn järjestömaastokäynnin havaintojen mukaan kuvion valtapuusto on vielä melko tiheää, mutta itse harveneminen on jo alkanut. Aluspuusto ei ole erityisen tiheää ja sisältää myös nuorempaa kuusta, mitä ei ole mainittu kuviotiedoissa. Kuvio liittyy saumatta arvokkaaseen korpirämekuviioon 3034 sekä maisemallisesti hienoihin kalliometsäkuvioihin.

Eri-ikäisrakenteen lisäämiseksi esitetyt toimenpiteet eli pääosalla kuviota toteutettavaksi esitetyt valtapuiden poimintahakkuu ja pienpuuston ryhmittäinen raivaus ovat maastokäynnin havaintojen ja kohteen luontoarvoihin liittyvien kehittämistavoitteiden kannalta huonosti harkittuja. Esitämme toimenpiteistä luopumista.

Kuvio 3036: Luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman luonnoksen kommentoinnin yhteydessä tehdyn maastokäynnin havaintojen perusteella tiheällä tilarakenteella kasvavaa varttunutta mäntyvaltaista kasvatusmetsää vähäisellä kuusen ja koivun määrällä. Erinomainen kuvio, jos halutaan väljennysharvenustyypisellä poimintahakkuulla sekä pienpuuston hoidolla kehittää yksipuolista metsikkörakennetta eri-ikäisrakenteisemmaksi. Työohjelman ohjeistuksen mukaisesti toimien kyseinen tavoite etenee eikä lopputulos ole myöskään luontoarvojen jatkokehittämisen kannalta nykytilannetta huonompi.

Kuvio 3041: Luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman luonnoksen kommentoinnin yhteydessä tehdyn maastokäynnin havaintojen perusteella kuvion eteläosa on pääosin kuivahkoa kangasta, valtaosa kuviosta on tuoretta kangasta. Kuvion puustorakenne lähenee luonnontilaisen kaltaista,

mistä johtuen se on metsäsuunnitelmassakin luokiteltu eri-ikäisrakenteiseksi. Kuvion aluspuusto on vaihtelevaa ja kuvion eri kasvupaikkatyyppeihin sekä käyttöön soveliasta tiheyden ja puulajisuhteiden puolesta. Melko tiheänä monilajinen aluspuusto huolehtii osaltaan siitä, että Suvisaaren-tie ei tarpeettoman laajasti nouse ulkoilureitillä liikkuvien näkymään. Maastokäynnin perusteella esitetylle koko kuvion kattavalle pienpuuston hoidolle ei ole riittäviä asiaperusteita, joten esitämme toimenpiteen poistamista. Mikäli kuvion etelärajalla tienvarressa on tien käytön kannalta liikaa vesakkoa, niin tämän poistaminen on toki perusteltua.

Kuvio 3047: Käytännössä koko ulkoilureitin pohjois- ja itäpuoli on suo- ja soistumakuvion 3039 suojavyyhykettä, jolloin sen osuuden pienpuuston käsittely on syytä rajata vain reitin kannalta ongelmalliseksi koettuun reunavesakkoon. Reitin eteläpuolella on sen sijaan perusteita nuorten mäntyjen kasvuolojen laajempaan avittamiseen.

ESPOONLAHDEN YMPÄRISTÖ

Kuvio 4020: Sekapuustoiselle suojametsäkuviolle esitetty nuorten haapojen ryhmittäinen raivaus ei toimenpiteenä ole riittävän perusteltu. Esitämme siitä luopumista pois lukien kuvion eteläreunan tienvarsi.

Kuvio 4028: Sekä huonokuntoisten puiden poimintahakkuu että varsinkin pienpuuston käsittely kannattaa rajata selvemmin reunojen ongelmapuustoon. Osa kaadettavista valtapuista on syytä ohjeistaa jätettäväksi maalahopuiksi.

Kuvio 4059: Kuvion pienpuuston hoidon ohjeistus kannattaa selkeyttää, koska on nyt epäselvästi muotoiltu niin tavoitteen, arvioijan kuin toteuttajankin kannalta ("raivataan kasvutilaa alikasvoksen elinvoimaisille puiden ympärille pienpuuston hoidolla", "alikasvoksen tiheikkö jätetään kasvutilan perkauksia lukuun ottamatta käsittelemättä).

Kuvio 4076: Kulumisen hillinnän ja metsän tunnun säilyttämisen takia kannattaa rajata pienpuuston käsittely vain ulkoilureitin varteen.

Kuvio 4091: Kulumisen hillinnän ja kulunohjauksen takia kannattaa suunnata ehdotettua selkeämmin pienpuuston hoito vain ulkoilureitin lähimetreihin sekä vakiintuneiden polkujen käyttöä haittaavan aluspuuston poistamiseen.

Kuvio 4110: Kulumisen hillitsemiseksi on syytä hyväksyä melko tiheän pihlajavaltaisen alikasvoksen olemassaolo ja rajata pienpuuston käsittely reitin varsiin.

Kuvio 4111: Tämän lehtipuuvaltaisen sekametsän aluspuusto on sen verran monipuolista ja liito-oravametsälle soveliasta, että esitetty ryhmittäinen raivaaminen havupuiden uudistumisen edistämiseksi ei ole tavoitteena järkevä. Esitämme toimenpiteestä luopumista.

Kuvio 4157: Pienpuuston hoidon ohjeistukseen kannattaa lisätä nuorten pihtojen poistaminen.

Kuvio 4164: Kuviotietojen kuvauksen perusteella kyseessä vaikuttaisi pienpuuston hoidon sijasta olevan monipuolisen nuoren lehtipuuvaltaisen metsän ensiharvennus. Kuvion sijainti ja ilmeinen vähäinen käyttö mahdollistaisi sen jatkokehittämisen ilman laajempaa puuston käsittelyä. Esitämme toimenpiteestä luopumista tai toissijaisesti sen rajaamista vain itä- ja koillisreunaan.

Kuvio 4199: Esitetyt toimenpiteet ovat perusteltavissa, kunhan tiheikköjen ja lahopuun jättäminen ohjeistetaan yksiselitteisemmin (voidaan jättää >> jätetään).

KAITAAN YMPÄRISTÖ

Kuvio 5005: Esitetty poimintahakkuu on perusteltu ja hyvin ohjeistettu, pienpuuston käsittelylle ei sen sijaan ole riittäviä perusteita. Kulumisen hillinnän, liito-oravan ja muiden luontoarvojen kannalta kuvion kehittäminen pienpuustoltaan tiheähkönä on perusteltua, joten esitämme toimenpiteestä luopumista.

Kuvio 5014: Perusteltu ja hyvin ohjeistettu poimintahakkuu.

Kuvio 5033: Perusteltu ja hyvin ohjeistettu poimintahakkuu.

Kuvio 5060: Kuvion ilmeisen kulutusherkkyden takia esitetystä pienpuuston vähentämisestä on enemmän haittaa kuin hyötyä, joten esitämme siitä luopumista.

Kuvio 5086: Huonokuntoisten reunapuiden poimintahakkuu on perusteltu, mutta maltillisella tiheydellä kasvavan monilajisen pienpuuston esitetty ryhmittäinen raivaaminen on enemmän haittoja kuin hyötyjä tuovaa. Esitämme pienpuuston käsittelystä luopumista.

Kuvio 5117: Luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelman kommentoinnin yhteydessä tehdyn luontojärjestömaastokäynnin perusteella kyseessä on monipuolinen METSO-arvoja omaava rantalehtokuvio. Kuvio on myös osa liito-oravan elinympäristöä. Kuvion pienpuusto on monilajista sisältäen muun muassa lehtopuina tärkeitä tuomea ja raitaa. Moninaisten luontoarvojen takia kuvio on sisällytetty Espoon ympäristökeskuksen valmistelemaan LuonTo-selvitykseen (2021) osaksi Rullavuoren arvokasta luontoaluetta (kohde 142),

Kuviolle on esitetty ryhmittäistä pienpuuston raivausta alikasvoksen kasvutilan lisäämiseksi. Esitetty toimenpide on kuvion luontoarvoille selkeästi haitaksi ja esitämmekin siitä luopumista. Toimenpidettä ei voi perustella myöskään merimaisemien avaamisella, koska merinäkyymiä on jo tarjolla itä- ja länsipuolen vieruskuvioilla 5113 ja 5120.

Kuvio 5125: Moninaisia luontoarvoja omaava metsikkö, joka on samalla osa laajempaa, luontoarvoiltaan paikallisesti merkittävää Kaitaankallion METSO-metsien keskittymää. Kuviolle esitetty huonokuntoisten reunapuiden poimintahakkuu on perusteltu ja hyvin ohjeistettu. Esitetty valmiiksi monipuolisen pienpuuston käsittely ei sen sijaan ole järkevää eikä kuvion luontoarvoille hyödyksi, joten esitämme siitä luopumista.

KURTTILA-SAUNALAHTI

Kuvio 7008: Kuvion tiheähkö, mutta puulajisuhteiltaan monipuolinen (mm. runsaasti tuomea) pienpuusto on oikein sovelias joenrantalehtokuvion aluspuustoksi. Esitämme pienpuuston hoidosta luopumista.

Kuvio 7011: Aluspuusto suojametsäksi jo tällä hetkellä turhan harvaa, joten esitämme ehdotetusta tiheimpien puuryhmien pienpuuston hoidosta luopumista.

Kuvio 7041: Ison (4,3 ha) kuvion monimuotoisuusarvoja kannattaisi huomioida ja lisätä tiheimpien koivuryhmien 20 % harvennuksen tarkemmalla ohjeistuksella. Esitämme seuraavia toimia: Osa kuviosta jätetään harventamatta (= lisää puuston monipuolisuutta pidemmällä tähtäimellä), tehdään jonkin verran tekopökölöitä sekä jätetään sopiviin kohtiin maalahopuuta.

Kuvio 7042: Lahopuustoinen sekametsäkuvio omaa selkeitä METSO-arvoja ja toimii tärkeänä asuinalueen metsäisyyden ylläpitäjänä. Kaavassa on määritetty alueen länsiosaan luonnontilaisena säilytettävä alue.

Kuviolle on esitetty toimenpiteinä poimintahakkuuta (= tonttien läheisyyden huonokuntoisten lehtipuiden kaato maalahopuiksi) sekä pienpuuston hoitoa havupuiden hyväksi. Edellinen toimenpide on perusteltu, mutta esitetty pienpuuston laajempi hoito aiheuttanee enemmän haittoja kuin hyötyjä ja on lisäksi länsiosassa asemakaavan kaavamääräysten vastainen. Esitämme pienpuuston käsittelystä luopumista.

Kuvio 7070: Pienpuuston hoidon ohjeistukseen syytä lisätä maininta elinkelpoisten tammien kasvuolojen turvaamisesta, muuten aluspuusto hyvä tällä sijainnilla säilyttää tiheänpuoleisena.

Kuvio 7089: Kuvion länsi- ja keskiosan METSO-arvojen säilyttämisen ja kehittämisen kannalta esitettyjä toimenpiteitä (huonokuntoisten poiminta sekä pienpuuston hoito) on syytä rajata ja ohjeistaa tarkemmin. Poimintahakkuu on perusteltu ulkoilureitin varren ja länsireunan huonokuntoisten puiden osalta, pienpuuston harvennus on sen sijaan syytä rajata vain itäosan nuoreen lehtipuuvaltaiseen kaistaleeseen. Jälkimmäinen, muusta kuviosta puuston ja hoito-tarpeen osalta selkeästi poikkeava osakuvio syytä jatkossa kuvioda omaksi kuviokseen.

Kuvio 7104: Esitetyt toimenpiteet eli huonokuntoisten reunapuiden poiminta ja pienpuuston hoito on syytä ohjeistaa paremmin. Ainakin osa poimittavista rungoista sopii kuviolle hyvin lahopuiksi ja pienpuuston käsittely kannattaa rajata vain ulkoilureitin reunametreihin sekä nuorten mäntyjen kasvun täsmäavittamiseen (suhteessa vallitsevaan nuoreen lehtipuustoon).

Kuvio 7111: Liito-oravalle tärkeä ja puustoltaan melko monipuolinen sekametsäkuvio. Esitetty reunojen huonokuntoisten puiden poiminta lahopuuta jättäen on perusteltua. Sen sijaan esitetty pienpuuston hoito, vaikkakin tiheikköjä jättäen ja liito-oravapuiden lähialueet huomioiden, on toimenpiteenä tarpeeton. Esitämme siitä luopumista.

FRIISILÄ- NÖYKKIÖ-LATOKASKI-HARMAAKALLIO

Kuvio 1041: Friisinkallion luonnonsuojelualan länsipuolinen reunakuvio, joka rajautuu melko kattavasti teihin ja tontteihin. Kuviolla on myös itsenäistä luontoarvoa (METSO-arvot, lahoppuustoisuus, liito-orava). Esitetty huonokuntoisten reunapuiden poimintahakkuu on kaikin puolin perusteltua, mutta se on syytä toteuttaa huomattavasti kevyemmällä toimenpiteellä kuin luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmassa esitetty, vanhemman valtapuuston harvennusta tarkoittava 20 % poimintahakkuu. Esitetty pienpuuston käsittely on syytä jättää vain tielle tunkevan vesakon raivuuseen. Lmh-suunnitelman maininta keskiosan rinteen alle jätettävästä tiheiköstä antaa huolestuttavan signaalin siitä, että pienpuustoa on mahdollisesti tarkoitus käsitellä laajemmin. Ohjeistukset kannattaa selkiyttää yksiselitteisiksi ennen toimenpiteitä.

Kuvio 1054: Pieni, osin jo kulutuksesta kärsivä sekametsikkö Friisilän koulun vieressä. Pihlaja-valtaisen aluspuuston määrä on jo tällä hetkellä sen verran maltillisella tasolla, että sitä ei kannata vähentää. Esitämme toimenpiteestä luopumista.

Kuvio 1062: Friisinkallion luonnonsuojelualan itä- ja kaakkoispuolinen kuvio, joka rajoittuu kattavasti tontteihin ja teihin. Samalla kyseessä on itsessäänkin luontoarvoja omaava vanhapuustoinen metsäkuvio, joka yleisesti koetaan osaksi suojelualuetta. Esitetty huonokuntoisten reunapuiden poiminta maalahopuiksi on toimenpiteenä perusteltu, mutta pidämme luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmassa esitettyä 20 % poimintaintensiteettiä liiallisena (=tarkoittaisi pelkästään mäntyjen ja kuusten osalta maksimissaan yli 350 järeän puun kaatoa...). Poiminta-hakkuu kannattaa tehdä ilman prosenttilukuja aidon huonokuntoisuuden ja asiallisen turvallisuusarvioinnin perusteella.

Kuvio 8002: Monipuolinen METSO-arvoja omaava lehtometsä, joka on myös liito-oravan elinaluetta. Esitetty tien ja ulkoilureitin varren huonokuntoisten puiden poimintahakkuu on perusteltu. Kuvion sijainti ja käyttö mahdollistavat hyvin sen, että pääosa järeämmistä rungoista jätetään maastoon maalahopuiksi. Esitetty pienpuuston hoito on esitetty liian suurelle osalle kuviosta. Se kannattaa rajata selkeämmin tien ja ulkoilureitin lähialueeseen sekä koillisosan pähkinäpensaiden täsmähoidoksi.

Kuvio 8013: Esitetty tiheän, varttuneen kasvatusmetsän harvennus on perusteltavissa, vaikka kuvio onkin osa Keskuspuiston LuonTo-kohdetta. Kuvion sisäisen vaihtelun lisäämiseksi esitämme luontojärjestömaastokäynnin havaintojen perusteella sellaista muutosta toteutukseen, että harvennus kohdennetaan selvästi mäntyvaltaisemmille osa-alueille (valtaosa kuviosta) ja monipuolisemmat sekametsäosat jätetään pääosin käsittelemättä. Harvennuksissa on syytä vähentää erityisesti männyn suhteellista osuutta muiden puulajien hyväksi. Lisäksi kannattaa varmistaa kuvion metsälehmuksille hyvät kasvuolot sekä välttää niiden vahingoittamista hakkuussa.

Kuvio 8018: Keskuspuiston LuonTo-kokonaisuuteen sisältyvä monipuolinen vanha suojuspuumetsä, jonka halki kulkee puro ja uusi ulkoilureitti. Kuvio on osin lehtoa, osin lehtomaista kangasta. Kuviolla kasvaa vanhojen kuusi- ja koivusuojuspuiden alle luontaisesti kehittynyttä monipuulajista ja melko tiheää lehtipuuvaltaista puustoa. Kuvion luonne tekee siitä erittäin hyvän suojapaikan rauhaa vaativalle häiriöherkälle eläimistölle ja lisäksi se sopii hyvin ns. lintutiheiköksi. Esitämme metsätöohjelmassa esitetyn ulkoilureitin varren ja sen lounaispuolisen osan pienpuuston hoidon muuttamista ulkoilureitin lähimetricien käsittelyksi.

Kuvio 8027: Pienpuuston ryhmittäiselle raivaukselle esitetty peruste eli metsän eri-ikäisrakenteen tukeminen on riittämätön toimenpideperuste tilanteessa, jossa metsän rakenne on jo tällä hetkellä selkeästi eri-ikäisrakenteinen eikä mikään keskeinen puulaji ole vaarassa kadota puuston luontaisen kehityksen takia. Toimenpiteestä kannattaa luopua.

Kuvio 8082: Esitetty poimintahakkuu on syytä ohjeistaa tarkemmin toteutuksen voimakkuuden ja kohdentumisen osalta.

Kuvio 9001: Esitetyt toimenpiteet eli valtapuuston poimintahakkuu sekä pienpuuston ryhmittäinen raivaus on esitetty valtaosalle kuviota, mihin ei ole riittäviä perusteita. Molemmat toimenpiteet on syytä rajata selvemmin reittien ja tonttien reunoihin.

Kuvio 9051: Tämä vanha- ja lahoppuustoinen, puustorakenteeltaan luonnontilaisen kaltainen iso metsäkuvio on Eestinkallion LuonTo-kohteen luontoarvojen kannalta selkeästi arvokkain yksittäinen kuvio. Siksi kuviolle esitetyt metsänhoitotoimet tulee rajata vain perusteltuun minimiin. Esitetty reunojen huonokuntoisten puiden poimintahakkuu on esitetystä toimenpiteistä perustelluin. Kuvion luontoarvojen takia lahoppuun jättö on toimenpiteiden ohjeistuksessa syytä kirjata yksiselitteisesti siihen muotoon, joka varmistaa sen, että pääosa kaadettavista jäleistä rungoista jää metsään maalahoppuuna. Esitetty pienpuuston ryhmittäinen raivaus on syytä ohjeistaa selkeästi rajautumaan vain lounaisosan uuden rakentamisen reuna-alueeseen sekä ulkoilureitin reunametreihin.

Kuvio 9066: Kuvio on eteläosaansa lukuun ottamatta osa Eestinkallion luontoaluetta, joka on sisällytetty Espoon ympäristökeskuksen valmistelemaan LuonTo-selvitykseen arvokkaana luontokohteena. Kuvio on yhdistyksen maastokäynnin perusteella pääosin luontaisesti, mahdollisesti vähäisemmältä osin istutusten, myötä kehittynyt eri-ikäisrakenteinen sekametsäkuvio, jolla kasvaa ainakin kuutta puulajia. Lisäksi kuvion itälaidassa, ulkoilureitin varressa on vieraslaji pihlaja-angervon esiintymä.

Kuvio toimii Eestinkallion vanhapuustoisella alueella luontaisena rauhaa vaativien eläinten suojapaikkana. Lisäksi sen puustossa on tiettyjä tekijöitä (mm. pajujen ja raitojen esiintyminen), jolla on pidemmällä tähtäimellä selvää erityismerkitystä luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Kuviolle on esitetty länsireunan tiheiköksi jättävää lehtipuuvesakon raivausta, jolla annetaan kasvutilaa kuusille. Tällä kuviolla ison osan hoidettavasta vesakosta muodostavat pajut, raidat ja nuoret haavat, joiden merkitys luontoarvoille on suurempi kuin nuorten kuusten ja koivujen.

Pidämme edelleen esitettyä pienpuuston käsittelyä turhan laaja-alaisena ja huonosti harkittuna. Esitämme toimenpiteen voimakasta rajaamista vain mahdolliseen kentän kannalta ongelmalliseen reunavesakkoon. Ulkoilureitin varressa toimenpiteeksi riittää pihlaja-angervon poisto.

Kuvio 9084: Tällä kulutusherkällä alueella on syytä tiedostaa pienpuuston keskeinen rooli maapohjan ja aluskasvillisuuden kulumisen hillinnän sekä liikkumisen ohjauksen osalta eli esitetty pienpuuston hoito kevyenä ja harkiten. Päiväkodin ympäristössä on erityisperusteet huolehtia siitä, että vesakkoa vähennetään siten, että loukkaantumisriskiä synnyttäviä teräviä kantoja tehdään mahdollisimman vähän.

Kuvio 9088: Esitetyille toimenpiteille on asiaperusteet, mutta ne kannattaa todellakin rajoittaa vain reunojen huonokuntoisien ongelmapuiden alasottoon (joiden määrä tuskin 10 % valtapuuston runkoluvusta, vaan selvästi vähemmän) sekä samojen reunojen tiheimmän pienpuuston kevyeen harventamiseen.

TRÄSKÄNDAN PUISTON LUONNONSUOJELUALUE

Metsätyöohjelmaan 2021-2022 sisältyy toimenpide-esitykset kuudelle Träskändan puiston luonnonsuojelun kuviolle (kuviot 63, 66, 70, 71, 72 ja 73). Lisäksi edellisistä metsätyöohjelmista ”periytyvät” toteuttamattomat toimenpide-esitykset kuviolle 48, 58 ja 62. Jäljempänä on kommentoitu kaikkia noita yhdeksää toimenpidekuviota.

Kuvion 66 toimenpidettä (pienpuuston hoito jalopuiden hyväksi) lukuun ottamatta kaikkien muiden toimenpidekuvioiden toimenpide-esityksissä on ongelmia ja täsmennystarpeita. Osa esitetyistä hakkuista mahdollistaa metsätyöohjelman nykyohjeistuksilla jopa nykyisen hoito- ja käyttösuunnitelman rikkomisen. Lisäksi ohjeistuksissa ei ole riittävästi huomioitu Uudenmaan Ely-keskuksen hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymispäätökseen (3.10.2018) lisäämiä ohjeistuksia: *Uudenmaan ELY-keskus hyväksyy 29.8.2018 toimitetun hoito- ja käyttösuunnitelman Träskändan puiston luonnonsuojelun alueelle seuraavin muutoksin/lisäyksin:*

- *luonnonmetsän alueelle tulee jättää enemmän kuusimaapuuta kuin kuvioittaisessa taulukossa esitetään. Pääosa poistettavista puista tulee jättää lahoamaan alueelle, rungot voidaan karsia;*
- *puita ei saa poistaa enempää kuin mitä kuvioittaisissa arvioissa on esitetty;*

Kuvio 48: Kuvion merkittävien kuusilahopuuarvojen (metsätyöohjelman 2019-2020 toteuttamaton kohde) takia kuusilahopuuta kannattaisi jättää poiminnoissa esitettyä (= kaksi runkoa) runsaammin. Vaihtoehtoisesti esitämme, että kaadettavia järeämpiä kuusen runkoja siirretään kaadon jälkeen sopivasti pätkittyinä ja karsittuina eteläpuolisille, lahopuun lisäämisen kannalta sopivammiksi katsotuille metsäkuviolle. Esitetty pihtojen poisto kannattaisi ulottaa myös jokivarteen. Tälläkin kuviolla luonnonhoitotoimenpiteistä tärkein on jatkuva vieraslajitorjunta.

Kuvio 58 (metsätyöohjelman 2020-2021 kohde): Träskändan luonnonmetsäosaan kuuluva vanha kuusivaltainen metsikkökuvio, joka on todettu kuusilahopuulajiston kannalta edustavaksi. Esitetty poimintahakkuutoimenpide eroaa perustelujen ja kohdentamisen osalta olennaisesti hoito- ja käyttösuunnitelmasta eikä siinä ole myöskään huomioitu ELY-keskuksen vuoden 2018 hyväksymispäätöksen muutoksia/lisäyksiä. Esitämme poimintahakkuun rajaamista vain reitin kannalta turvallisuusongelmia aiheuttavien puiden kaatoon maalahopuiksi. Esitetty pienpuuston käsittely ansaitsisi ja edellyttäisi tarkempaa ohjeistusta jo pelkästään sen takia, että toimitaan suojelualueella. Nuorten pihtojen harventamisen sijasta kannattaisi pyrkiä tämän vahvasti leviävän vieraslajin poistoon.

Kuvio 62 (metsätyöohjelman 2020-2021 kohde): Träskändan luonnonmetsäosaan kuuluva vanha kuusivaltainen metsikkökuvio, joka on todettu lahopuulajiston kannalta edustavaksi. Esitetty poimintahakkuutoimenpide eroaa perustelujen ja kohdentamisen osalta olennaisesti hoito- ja käyttösuunnitelmasta eikä siinä ole myöskään huomioitu ELY-keskuksen vuoden 2018 hyväksymispäätöksen muutoksia/lisäyksiä. Esitämme poimintahakkuun rajaamista vain reitin ja tonttien reunojen kannalta turvallisuusongelmia aiheuttavien puiden kaatoon maalahopuiksi. Poiminnoissa on syytä pitäytyä ELY-keskuksen päätöksen mukaisesti hoito- ja käyttösuunnitelman maksimimäärissä (*"Reitit n. 10 puuta, asutuksen reuna n. 5 puuta"*). Mitään asiaperusteista syytä olla jättämättä kaikkia kaadettavia järeitä puita kuviolle maalahopuiksi ei ole.

Kuvio 63: Träskändan luonnonmetsäosaan kuuluva vanha kuusivaltainen metsikkökuvio, joka on todettu kuusilahopuulajiston kannalta edustavaksi. Esitetty poimintahakkuutoimenpide eroaa perustelujen ja kohdentamisen osalta olennaisesti hoito- ja käyttösuunnitelmasta eikä siinä ole myöskään huomioitu ELY-keskuksen vuoden 2018 hyväksymispäätöksen muutoksia/lisäyksiä. Esitämme poimintahakkuun rajaamista vain reitin kannalta turvallisuusongelmia aiheuttavien puiden (max. 10 kpl) kaatoon maalahopuiksi. Mitään asiaperusteista syytä jättää kuviolle metsätyöohjelman mukaisesti vain lehtilahopuuta ei ole. Esitetty pienpuuston käsittely ansaitsisi ja edellyttäisi tarkempaa ohjeistusta jo pelkästään sen takia, että toimitaan suojelualueella.

Kuvio 66: Esitetty pienpuuston hoito jalopuiden hyväksi on tällä kuviolla hyvin perusteltavissa.

Kuvio 70: Päätoimenpide eli pienpuuston hoito jalopuita suosien perusteltu. Kuvion luonne on sellainen (= vähän käytetty ylispuustoinen nuoripuustoinen metsä), että mitään olennaista virkistys- tai maisemahaittaa ei aiheudu siitä, jos pihapiirin läheltä kaadettavat huonokuntoiset puut (tai edes osa niistä) jätettäisiin maalahopuiksi. Esitämme tältä osin pientä täsmennystä toteutuksen ohjeistukseen.

Kuvio 71: Träskändan luonnonmetsäosaan sisältyvä kuusivaltainen metsä, jota on pitkään kehitetty kuusivaltaiseksi luonnonmetsäksi. Kuvion keskeiseksi luontoarvoksi on nostettu työohjelmassa oudosti ja yksipuolisesti pelkästään lepakkojen saalistusalueena toiminen sekä muutamien nuorien tammien esiintyminen. Keskeisimmät luontoarvot kuviolla ovat kuitenkin vanha- ja lahopuustoisuus, vanhat kuuset sekä liittyminen muihin vanha- ja lahopuustosiin kuusivaltaisiin tai merkittävästi kuusta sisältäviin suojelualueen luonnonmetsäosan metsiin.

Träskändan kuusivaltaisen luonnonmetsäosan pitkään vaalittujen luontoarvojen heikentämisen perustelu lepakoiden saalistus- ja lentämismahdollisuuksien parantamisella on tällä kuviolla (kuten myös kuviolla 58) mautonta.

Esitetty huonokuntoisten kuusien kaato tonttien ja polkujen lähetyviltä on sinänsä perusteltua, kunhan kaadettavien runkojen määrä yksilöidään tarkemmin ja kaadetut rungot ohjeistetaan jätettäväksi pääosin maalahopuiksi. Hoito- ja käyttösuunnitelman mukainen max. 10 puuta tarjoaa asiallisen ylärajan poistoille. Kuviotietojen ohjeistuksessa poistovyöhykkeeksi on määritelty noin puun mitan etäisyys polusta tai tontista. Poistovyöhyke on järeäpuustoisessa metsässä tarpeettoman leveä, koska käytännössä lähes kaikki 10-30 m reitistä tai tontista sijaitsevat puut (ja osa lähempänäkin olevista) sijoittuvat tilanteeseen, jossa varjeltavan tontin tai polun ja huonokuntoisen puun välissä on niin paljon suojaavaa järeää puustoa, että mitään selkeää turvallisuusriskiä ei ole.

Esitämme ohjeistuksen täsmentämistä poistettavien puiden määrän, kaatoetäisyyden sekä lahopuun jätön osalta.

Kuvio 72: Träskändan luonnonmetsäosaan sisältyvä vanhapuustoinen metsä, jota on pitkään kehitetty kuusivaltaiseksi luonnonmetsäksi. Kuvion keskeiseksi luontoarvoksi on nostettu työohjelmassa oudosti ja yksipuolisesti pelkästään lepakkojen saalistusalueena toiminen sekä muutamien nuorien tammien olemassaolo. Keskeisimmät luontoarvot kuviolla ovat joka tapauksessa vanha- ja lahopuustoisuus, vanhat kuuset sekä liittyminen muihin Träskändan luonnonmetsäosan vanha- ja lahopuustosiin metsiin.

Esitetty noin 10 huonokuntoisemman kuusen kaato tonttien ja polkujen lähetyviltä on perusteltavissa, kunhan kaadetut rungot ohjeistetaan jätettäväksi pääosin maalahopuiksi. Kuviotietojen ohjeistuksessa poistovyöhykkeeksi on määritelty noin puun mitan etäisyys polusta tai tontista. Poistovyöhyke on järeäpuustoisessa metsässä tarpeettoman leveä, koska käytännössä lähes kaikki 10-30 m reitistä tai tontista sijaitsevat puut (ja osa lähempänäkin olevista) sijoittuvat tilanteeseen, jossa varjeltavan tontin tai polun sekä huonokuntoisen pystypuun välissä on niin paljon suojaavaa järeää puustoa, että mitään asiaperusteista turvallisuusriskiä ei ole. Esitämme ohjeistuksen täsmentämistä.

Kuvio 73: Poimintahakkuista kaadettavista huonokuntoisista puista osa kannattaa ohjeistaa jätettäväksi maastoon maalahopuuna tai turvalliseen mittaan sahattuina tekopötkelöinä. Kuvion puustorakenteen monipuolisuuden (kuten myös lehtoarvojen) säilyttämisen takia vähäinen määrä kuusialikasvosta kannattaisi säilyttää pienpuuston hoidossa.

KARHUSUON YMPÄRISTÖ

Karhusuon ympäristön kuviot eivät sisältyneet kaupungilta saamaamme metsätyöohjelmaan 2021-2022, mutta ne on merkitty toimenpidekuvioiksi (LUHO kesäkohde 2021) Espoon karttapalvelun

metsänhoitoalueiden kartassa. Alla on kommentoitu esitetyistä kahdeksasta toimenpidekuviosta neljää ongelmallisinta.

Kuvio 122: Ylispuustoinen taimikko, jossa vanhojen mäntyjen, koivujen, haapojen ja tervaleppien alla kasvaa monipuolista, kolmen puulajin luontaisesti kehittyntä nuorta sekapuustoa. Kohde on monipuolisen puustorakenteensa takia sisällytetty osaksi Espoon LuonTo-selvityksessä (2021) lakisääteiseksi luonnonsuojelualueeksi esitettyä Hakjärvimossen-Raikorven moniosaista luontokokonaisuutta. Pohjois-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmasta 2015 periytyvä taimikonharvennusesitys on kuvion luontokohdestatuksen, luonteen ja sijainnin näkökulmasta turha ja luontoarvojen kannalta haitallinen. Esitämme toimenpiteestä luopumista.

Kuvio 125: Ylispuustoinen taimikko, jossa vanhojen mäntyjen, koivujen ja haapojen alla kasvaa nuorta, luontaisesti kehittyntä mänty-, kuusi-, koivu- ja haapapuustoa. Kuvio rajautuu lounaassa suoraan Hakjärven suojelukohteeseen, koillisessa kuvio ulottuu melkein kiinni Ryssänkallion suojelualueeseen.

Pohjois-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmassa 2015-2024 kuviolle on esitetty taimikonhoitoa. Metsätyöohjelmassa toimenpiteeksi on lisätty taimikonhoidon lisäksi vanhojen ylimäntyjen osittainen poistaminen. Kumpikin esitetyistä toimenpiteistä on kuvion luontoarvojen jatkokehitykselle haitaksi eikä toimenpiteitä voi laajemmin (= koko 1,8 ha laajuisen kuvion alueella toteutettuna) perustella myöskään kuvion sijainnilla tai virkistyskäytöllä.

Esitämme toimenpiteistä luopumista tai vaihtoehtoisesti toiminnan rajaamista vain ulkoilureitin varteen (= huonokuntoisten ylispuiden poiminta maalahopuksi, +reitit varren pienpuuston vähentäminen).

Kuvio 290: Ylispuustoinen taimikko, jossa komeiden vanhojen (140 v) mäntyjen alla kasvaa nuorta, luontaisesti kehittyntä mänty-, kuusi- ja haapapuustoa. Kuvio on osa Uusimaa-kaavassa osoitettua Masskärrin suojelualuevarausta ja lisäksi se on esitetty lakisääteiseksi suojelualueeksi Espoon kaupungin omassa LuonTo-selvityksessä (2021). Pohjois-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmassa 2015-2024 kuviolle on esitetty taimikonhoitoa. Metsätyöohjelmassa toimenpiteeksi on lisätty taimikonhoidon lisäksi vanhojen ylimäntyjen osittainen poistaminen. Kumpikin esitetyistä toimenpiteistä on suojelualuevarauksen suojelutavoitteiden vastainen. Esitämme toimenpiteistä luopumista.

Kuvio 293: Ylispuustoinen taimikko, jossa vanhojen ylimäntyjen-, kuusten ja -koivujen alla kasvaa luontaisesti kehittyntä, monipuolinen nuori sekapuusto. Kuviolla on merkitystä myös liito-oravan suojelulle. Kuvio on osa Uusimaa-kaavassa osoitettua Masskärrin suojelualuevarausta ja lisäksi se on esitetty lakisääteiseksi suojelualueeksi Espoon kaupungin omassa LuonTo-selvityksessä (2021). Ennen maakuntakaavaa ja LuonTo-selvitystä laaditussa Pohjois-Espoon luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmassa 2015-2024 kuviolle on esitetty taimikonhoitoa, joka on nyt otettu osaksi metsätyöohjelmaa. Esitetty suojelualuevarauksella sijaitsevan, puustorakenteeltaan monipuolisen kaksijaksoisen sekametsän taimikonhoito on toimenpiteenä huonosti perusteltu ja osin myös suojeluvastainen. Esitämme toimenpiteestä luopumista.